

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
ünnep utáni napok kivételével.

Beszerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kőszírtok visszaadását
vagy megőrzését nem vállaljuk.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Tanügyi kongresszusok.

Már megint a kongregációkkal volt baja valami Sajó nevű alaknak a középiskolai tanáregyesületi kongresszuson. Félti tőlük az iljúságot, mely pedig örömmel sereglik a kongregációba, télti a nevelést, melynek erkölcsi alapját a kongregációnál erősebben semmi sem építheti meg és félti az iskolát, mert szerinte nem az a baj, hogy kongreganista diákok vannak, hanem az, hogy kongreganista tanárok is vannak.

Sajó ur nagyon mélyen aludhatott pár évlizeden át, hogy ma ekkora zöldséggel nem restell előállani.

Nem emlékszik Sajó ur azokra az időkre, a mikor a szabadkőművesek kizárólagos tulajdonuknak tekintették a középiskolákat? Pedig azok a szabadkőművesek mások voltak; azokat a jánosrendi ritusu páholytestvéreket a mai hamisítatlan keleti ritusu testvérek egyszerűen reakcionáriusoknak neveznék. Ha valamikor küzdeni kellett a szabadkőműves áradat ellen, ma éppen az utolsó órában kezdünk hozzá. De hozzá kezdünk — s e küzdelemben első sorban a kongregációkra kell a nemzetnek támaszkodnia. A szabadkőművesség mai üzleti és érdekhálózata ellenében csak

az erős jellem képes megállani, melynek a vallás ad szilárd alapot. Ezt a belső átéléssé vált vallási érzést ápolja a kongregáció, ezért kapja minden becsületet jónan embertől csak az elismerést, aki pedig támadja, az magáról állít ki szegénységi bizonyítványt. Ha tanár ember teszi, annál jobban csodálkozunk rajta, tudhatná, milyen gonddal kell eljárni egy bizonyítvány kiállításánál. Ha aztán valaki tanár létére bizonyítványt állít ki magáról, nem veheti rossz néven, ha elhisszük a bizonyítványát.

Sajnálatos, hogy ez az ur titkára lehet az országos tanáregyesületnek. Sajnálatos, hogy nem egyhangúag dobták vissza a jelentését a zöltségpiacra, a hová való. De viszont örvendetes, hogy a gyűlésen jelen volt kongreganista tanárok nyíltan és erőlesen kifejezést adtak felháborodásuknak.

Mennyivel más képet nyújt a katolikus tanítók kongresszusa. Vallásos és hazafias szellem összhangja hatja át a katolikus népnevelők tanácskozását s ezt a nemes harmóniát nem zavarja semmi. Komoly, értelmes, céltudatos a tanácskozásuk, — olyan, a milyen a tanároké is lenne, ha nem tolja föl magát közéjük a türelmetlenség, a vallásgyűlölet szabadkőműves fanatizmusa. A kon-

gregációk pedig csak örülhetnek, hogy az ellenük intézett újabb értelen támadás éppen a két kongresszus idejére esik. Csak oda kell mutatniok, hogyan tárgyal egy kongresszus, melyen a páholynak az ajtóküszöbön kívül a helye s hogyan tárgyal, vagy helyesebben veszekszik a másik, a hová beeresztették a vakoló pedagógusokat. Nem nehéz eldönteni, hogyan lehet előbbre vinni a kulturát: velük-e, vagy nélkülök? Még talán a legbizonyosabban: ellenük.

A kath. tanítók kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1911. júl. 4.

Tíz hónapi lelkes, társasztó munkásság után az ország szívében összegyűltek ma a hitvallásos tanítók, hogy mielőtt a jól megérdemelt pihenést megkezdnék *«viribus unitis»* meghányják vessék ügyes-bajos dolgaikat, megkeressék és megtalálják azt az utat, — amely míg egyrészt szerény anyagi helyzetük javítását célozza — más részről a kath. tanügyünk, az igazi magyar népoktatás felvirágoztatásához vezet. Impozánsnak ígérkezik ez a két napra terjedő gyűlés már előre is. Fényes bizonyítéka annak az a másfélezer tanító, ki költséget, fáradságot nem kimélve sietett föl a fővárosba, hogy megmutassa, kifejezését adja hitének, iskolájának, hazájának iránti kötelességének. Az igazi munka jegyében folyik le a gyűlés, melynek tagjait a lelkesedés hozta össze, melynek tagjai a tanügy önként felesküdtött katonái, nem

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jó példa.

— Pernette lelkem, hol az ur?
— Az üzletben!
— Hogyan, ilyen korán?
— Igen, ilyen korán. S milyen jókedvű még hozzá! Fűtyölt, mint a rigó. Már hajnalól fogva nem hagy békében, így megy folytonosan: Pernette, a ruhámat! Pernette, az új cipőmet! Pernette, ezt, Pernette, azt! . . .
— Olyan mélyen aludtam, hogy még csak nem is hallottam, a hogy felkelt.
— Csitt! Figyeljen egy kicsit a nagyság! — Várj csak, leányom, lemegyek magam!
Az asszony megkötötte főkötője szalagját és apró, józan lépésekkel haladt le a lépcsőn.
— Hogy az ördög bujjék beléd! — kiáltotta éppen Losselin gazda, ki azt hitte, hogy a cseléd jön le. — A leves hideg, a bor meg meleg!
— Ne haragudj, édes uram — szólt nyájasan Losseliné asszonyság. — Felmelegítem a levest, ezalatt meg Pernette lemegy a pincébe és felhoz egy üveg behűtött italt . . .

Mondd meg inkább, hová igyekszel ilyen korán parádéba öltözve?

A rőtöskereskedő nagy fontoskodva mondta az ujdonságot:

— Elmegyek itélkezni, Beaupréau elnökné felett, akit azzal vádolnak, hogy megmérgezte urát. Azalatt te vigyázz a tóra és ügyelj arra, hogy a kuncsaftok meg legyenek elégedve.

Szent atyám! Hetivásár napján! Mikor hétköznap is tele a kezünk dologgal! Mindez azért, mert egy olyan személy . . .

— Igazad van. De jól esik a szemnek látni! És mindig oly szépen van öltözve.

— Ez az! És akkor az ember mindent megengedhet magának, még azt is, hogy az urát eltegye láb alól.

— Hagy békében, mert még kijövök a sodromból. Megmondtam már neked, hogy éppen nem dicséretes tulajdonság, ha mi alacsonyrendű emberek a hatalmasok tetteit gáncsoljuk. Ez a királyi igazságszolgáltatás dolga. És sokkal okosabban tennéd, ha meggyónád az irigység bűnét, semhogy más bűnein járjon az eszed! Isten megáldjon.

Dühösen a fejébe nyomta a kalapját és elsietett.

A Medve-utca lakosai közt nagy az izga-

lom: Sohasem hitték volna róla. Hogy ő Losseliné! Az okos, erényes Losseliné, ki formátlan ruhákban lesimitott haján ormótlan főkötőben járt eddig.

Letette a szegyetelen teremtés a főkötőjét — kisütötte haját, mint az udvari hölgyek. A ruhájának gallérja is eltűnt és látni lehetett hófehér nyakát. Botrány, de meglepetés is. Ki hitte volna ezt a szelid egyszerű Losselinéről.

Es mikor kosárral karján Pernettetel bevásárolni indult, ki hitte volna, hogy idomtalan lábelleit magas sarku cipőcskével fogja felcserélni és pamut ruhái helyett selyem öltözetet visel?

Ah! Csufság! . . . De mégis! Azóta a „szép boltosné“-nak nevezi az egész negyed. S a gáncs lassanként dicséretté változik. Milyen jó és irgalmas, szolgálatkész, udvarias mint régente, kedves és előzékeny, ugyanmilyira, hogy az asszonyok megbocsátják, gyűrűt és vastag aranyláncát a nyakán.

Mert Losseliné, a ki oly krajcároskodó volt azelőtt, ékszereket vásárol, finom keztyűket, illatszereket. Es a harmincas asszony öszi gyümölcsbőz hasonlóan virul, szemrevaló, hamsvas üde.

Visszaemlékezik a keresztnevére és azt kívánja, hogy Huguettenek szólítsák. Egy üres-

Ne féljen és ne
rettegjen a
kolerától, mert

Itt a király

KAPHATÓ MINDENÜTT.

legegészségesebb alkalikus
baktérium mentes
űdítő és borviz

pedig a páholyok összetoborzott, igazgatóságra és egyéb kitüntetésekre vágyó aspiránsok.

Egyébként tudósításunk a következő:

A gyűlést megelőzőleg már hétfőn ülésezett az *Országos Kath. Tanügyi Tanács* a Sz. István Társulat dísztermében dr. Szentgyörgyi Jordán Károly apátplébános elnöke alatt, mikor is a kongresszus részleteit beszélték meg, s a közgyűlés tárgyát készítették elő. Este pedig ismerkedési estély volt a városligeti Vampetics-féle vendéglőben.

Negyedikén reggel 8 órakor kezdődött a tulajdonképeni közgyűlés szentmisével, melyet Zichy Gyula gróf pécsi püspök tartott a Jézus szent Szive templomában. Innen a régi országházba vonultak föl a résztvevők, melynek tágas terme alig volt képes befogadni a nagyszámban egybegyűlt papságot és tanítókat, kiknek soraiban számos főpapot láttunk.

Dr. Sz. Jordán Károly nyitja meg a kongresszust. Üdvözlő Mária országának hitvallásos tanítóit. — Ajánlatára küldöttségileg hívják meg a védnök püspököt.

Lelkes éljenzés fogadta beléptekor Oméltóságát. Egyszerre 100 meg 100 ajakon fölcsendül a Hymnus. Majd elnök Sz. Jordán K. üdvözölte s kérte föl a védnököt a nagygyűlés megnyitására.

Oméltósága szelíd, de lelkes hangon szól. Örömmel tapasztalja, hogy a kath. tanítóság megérti a kor hívó szavát, iparkodik hitét, hazáját oly lelkesedéssel szolgálni. Szeretik ma lekicsinyelni a keresztény kultúrát, mely nem csak dajkája, de ezred éven át határozottan egyedüli fontartója a volt a hazának. Tegyük mi tanulságot, hogy a multat nem szégyeljük s jövőnkért nincs mit félni.

A kozmopolitizmus ma még csak a hittant akarja az iskolából kiküszöbölni, hogy aztán a hazaszeretetet is kiirthassák az emberek szívéből. Epp ezért dolgozzunk a keresztény kultúra érdekében. A mai nagygyűlés a munka ünnepe. Első törekvésünk legyen, hogy iskolánkat a kor színvonalán megtartsuk. Dolgozzunk iskolánkért, mi tanítók. Legyen eszményképünk az isteni tanító: Jézus. Legyen minden iskola az erkölcsiség vára, a hazafiság védőbástyája. Nehéz a tanítóság anyagi helyzete. (Ugy van!) Kötelességünk azt a fájó tövist a hitvallásos tanítók szívéből eltávolítani, mely elválasztja őket az állami tanítóktól. Majd üdvözlő a püspöki kar és a kultuszminiszter képviselőit, a gyűlést megnyitja.

Ember Károly lovag fejezi ki a tanítók há-

zsebű poétát egy vég posztóval megvesztegetett és ez azóta ékes versekben éneklie meg Losseliné bájait.

Losselin üzlete jobban megy, mint valaha, de a nyugtalansága nőttön nő. A feleség kacér, a férj féltékeny.

Huguette színházba ment. Bizonyára találkozik azokkal a léhűtőkkel, kiknek bizelgése édesebb füleinek, mint a méz az ajkaknak. Az igaz, hogy tisztességes és hogy becsületesen teljesíti kötelességét... De vajjon tartós lesz-e a dolog? Az a szép gárdakapitány tulajdonosan sokat sűrűg körülötte.

Losselin mester bezárja az üzletet, a segédet aludni küldi, s maga is felsiet a közös hálószobába. Mig a gyertya lángja lobogva ég, leül az ágy szélére és gondolataiba mélyed.

Megpróbálkozott fenyegetésekkel, a szemek közé nevettek; felemelte a botot, a nyakába ugrottak. És e bizelgő pár szóra: »Edes kis uram«, megszűnik a leghevesebb szóáradat, a mogorva férj elhallgat — elégedetten és boldog.

Vajjon boldog-e mindig? Ma este ugyan nem. Hiányzik Huguette. És nem is érzi jól magát. Izzad, szédül, ájulás környékezi.

Habozik, vajjon felálljon-e? Valami elhatározásra készíti. A felesége szekrényén rajta maradt a kulcs!... Lassuk csak. Itt e fiókban tart a ékszerreit, emléktárgyait...

Egy éles fájdalom kétrét görnyesztí és másfelé tereli gondolatait.

láját öméltsága iránt. Indítványára a közgyűlés Szent. Atyánkat gyermeki hódolattal táviratilag üdvözlő s áldását kéri; hódolattal üdvözlő apostoli királyunkat s a bibornok hercegprímás főmagasságát.

Dr. Mosdasy Imre fővárosi tanfelügyelő tolmácsolja a kultuszminiszter elismerését a kath. tanítók munkássága iránt.

A különféle küldöttségek kölcsönös üdvözlései után megválasztották a különféle szakosztályok elnökeit és jegyzőit.

Kitörő szünni nem akaró tapsok között lépett az emelvényre Giesswein Sándor dr. orsz. képviselő, hogy megtartsa nagyhatású beszédét »A valláserkölcsei nevelés problémáinak megoldása az iskola és család körében« c. tételről.

Neheze talán a problémák, melyek előtt állunk, de ha van bennünk erkölcsi és hazafiai energia, legyőzhetjük az akadályt. A nevelés egy hid, mely a multból átvezet a jövőbe. Minden hidnak van 2 karlája, így a nevelésnek is kell e két támasszal: a vallás és hazafiság erejével birnia. Nem elég, hogy születik a gyermek, a nevelés teszi emberré, de csakis az egyöntetű vallást-erkölcsöt magában foglaló nevelés. Sokan szeretik hangoztatni, hogy nincs keresztény kultúra, pedig van, mert ha az megszűnne, megszűnne a magyar kultúra is. Minden humánus mozgalom az országban a kereszt jelében történik. Lehet, hogy kultur ember, aki nem keresztény, de nem lehet egy egész társadalom kultur, a keresztényi műveltség nélkül.

A vallás pótolhatja a pszichológiát, de a filozófia nem pótolhatja a vallást, az erkölcsöt. Vallás nélkül a nevelés csak állatidomítás.

Ember Károly lovag világi elnök a tanítók társadalmi helyzetének javítását sürgeti. A kath. tanítóság tiltakozik az ellen a törvénycikk ellen (1907), mely különbséget tesz tanító és tanító között. Követeli annak mielőbbi megszüntetését. Iskolák hiánya miatt 40 százalék az analfabéták száma s ezt mindig a tanítók rovására szeretik írni. Követeli, hogy minden legutolsó községben is iskola állíttassék.

Milner A. igazg. tan. a fizetésegynélősítésre vonatkozólag nyújt be határozati javaslatot. (IX., X., XI. tíz fok.)

Nevelés Gyula dr. kultuszminiszteri tisztv. a nyugdíjtörvény revízióját óhajtja, mert a mostaninak igazságtalansága, különösen a kath. kántortanítókat sújja súlyosan.

Angyal Pál dr. jogtanár, a keresztény gyermekvédelemről tart előadást. Minden tekin-

Valami égeti, kinezza a belső részét... Már elmúlt!... De iszonyu gyöngének érzi magát.

A gondolatai visszatérnek a nyitva felejtett fiókhoz...

A kulcs rajta maradt és ő egyedül van itthon!... Szalagcsokrok... olvasó, ezüst tücskék... puder és egy levél, egy összehajtott, arannyal átkötött levél...

»Szivem királynéja, ime melléklem az óhajtott szert. Vajha minél előbb megszabadítana bennünket e zsarnoktól!«

— Uram, Teremtőm!

Losselin mindent megértett. Réműletében üvöltöni kezd. Az ablakhoz rohan, összetöri körmeit, ahogy a nehéz ablaktáblát fel akarja emelni.

— Átkozott, nyomorult! Akasztófán fogsz még elpusztulni! Segítségl! Segítség!

Majd csengő kacaj felel az ajtó mögül? A felesége lép be öreg doktoroknak a kíséretében.

— Uram és parancsolóm, ne félted drága éltedet. Artalmatlan a szer, a mi barátunk is bizonyíthatja. De meg kellett értetnem veled, hová ragadhatja a rossz példa az aszszonyt.

Mindazonáltal Huguette nem viseli többé főkötőjét és erényes öltözékét. Hogy megmérgezte-e az urát? Dehogy! Jobban élnek, mint éltek valaha.

Séverine.

tetben föléje helyezi a keresztény gyermek védelmet az állami gyermekvédelemnek.

A kath. vallás kezdet óta pártfogásába vette a gyermekeket. S most mégis a modern patronázsok akarják a gyermekek védelmének jogát privilégizálni, mely szerinte a keresztény egyház joga.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 4.

Bereviczy Albert elnök egynegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét. Jegyzők: Szinyei-Merse Félix, Rudnyánszky György és Beszkid Antal.

Elnök jelenti, hogy Giesswein Sándor augusztus 20 ig terjedő időre egészségi okokból szabadságot kér.

A Ház megadja.

Elnök bemutatja Beregvármegye közönségének kérvényét a Pool szerződés tárgyában.

Elnök indítványára mint tárgyalant mel-

lőzik. Bemutatja Fejérvármegye közönségének feliratát, a Duna—Tisza csatorna ügyében, kiadják az állandó kérvényi bizottságnak.

Bemutatja továbbá Maros-Torda vármegye közönségének kérvényét a fegyvergyakorlatra behívott tartalékosok és póttartalékosok családjainak segélyezése tárgyában.

Kiadatik az állandó kérvényi bizottságnak.

Báró Solymossy Ödön előadó: Bemutatja a pénzügyi és honvédelmi bizottság jelentéseit a véderőreform tárgyában és kéri azt az osztályok mellőzésével tárgyalatni. (Eljenzés jobbról.)

A ház így határoz.

Napirenden következett

az appropriációs

törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása.

Mádi Kovács János: A tulajdon öröme, amelylyel a jelentések betérjesztését fogadták annak tulajdonitja, hogy örülnek azon újabb terheknek, amelyekkel az országot ismét megterhelték.

Szilassy Zoltán: Micsoda beszéd ez?

Kammerer Ernő: Mi tudjuk a nemzettel szemben való kötelességünket.

Mádi-Kovács János: Ez a többség nem a kulturális haladás érdekeit tartja szem előtt, hanem épen az ellen dolgozik, midőn újabb javaslatavai újabb es újabb terheket rak a nemzetre.

Felkiáltások jobbról: Ezt már hallottuk! (Zaj.)

Mádi-Kovács János: Ujakat sajnos nem mondhat, de ezeket a dolgokat köteles ismételni.

A kormányval szemben való bizalmatlanságának legfőbb oka, hogy mikor kulturális téren, gazdasági téren annyira el vagyunk maradvá, akkor a kormány minden pénzt csatahajók építésére költ.

A hadügyi javaslatokat károsnak tartja, amelyek ezenkívül még katonai szempontból is helytelenek és időelöltők. Követeli az általános választójog reformját és csatlakozik Holló Lajos határozati javaslatához. Nem fogadja el a javaslatot.

Bujanovich Gyula: A szeszdó törvény nyel foglalkozik. Helyesnek tartja a szeszdó emelését, mert — ugymond — az államnak ethikai és társadalmi kötelessége a szeszifogyasztás korlátozását minden eszközzel elősegíteni. Sőt ennek elősegítésére szükségesnek tartaná a korcsmáknak vasárnap és ünnepnap délelőtti való bezárását. (Helyeslés.) A büntető-törvénykönyvnek pedig a részegséget enyhítő körülménynek vevő szakaszait el kellene törölni. (Helyeslés.)

A szeszdó emelése megszüntetné a határmenti csempészetet. Fél azonban attól, hogy a szeszdó emelése Ausztria részéről káros hatással volna a mi szesztermelésünkre. E tekin-

vetben sürgős orvoslást kér. A javaslatot elfogadja.

Batthyány Tivadar gróf: Röviden kíván reflektálni Bujanovich beszédére, melyben sok oly eszmét talált, amely követésre méltó. A szeszempészetet is. Helyesli az alkoholizmus elleni védekezésben előtte szólnak a vasárnap és ünnepnap korcsmatilalomra felhozott érveit.

Az appropriációra térvén át, foglalkozni kíván az egész költségvetéssel és különösen azon kormánynyilatkozatokkal, melyek a költségvetési vita folyamán történtek. Különösnek találja, hogy a miniszterelnök oly rózsásnak kívánta felütni a helyzetet, holott a költségjavaslat 150 millió kölcsön igénybevételét tartja szükségesnek. Ez improduktív kiadásokat is helyteleníti és reflektál Tisza István grófnak egy kijelentésére, amely szerint az a kormány, amelyik lefelé nagyon kurucodik, az felfelé rendesen igen gyenge. Ennél a kormánynál ugyan nem igen láttuk a lefelé való kuruckodást, de viszont azt se láttuk, hogy felfelé valami erős volna.

Ezután horvát dolgokkal foglalkozik, majd külpolitikai kérdésekben kér felvilágosítást a miniszterelnöktől, majd sürgeti a Bosznia-Hercegovina hovatartozásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását, melyet még a véderő javaslatok előtt kívánna napirendre tűzteni.

Szónok kívánására elnök 10 percre felüggeszti az ülést.

Szünet után.

Gróf Batthyány Tivadar: Kifogásolja, hogy a terhek viselésében a quota arányában osztozunk és ezzel szemben a rekompenzációk tekintetében még csak meg sem közelítjük a quota szerint minket jogosan megillető arányokat.

A javaslatot nem fogadja el.

Ezután az elnök megállapítja, hogy szónok nincs a vitát berekeszti.

Lukács László első sorban Dési Zoltán felszólalására válaszol, majd a költségvetés kifogásolt részeit indokolja meg s kéri a javaslat elfogadását.

Serényi Béla javaslatot nyújt be a mezőgazdasági ügyeknek közigazgatási uton leendő elintézése végett.

Az ülés egynegyed 3 órakor ért véget.

Vlád Aurél hunyadmegyei alispán.

Hunyad vármegye székhelyén, Déván ma tartották az alispán választást a vármegyei házában, Mara László főispán elnöklétével. Tudvalevőleg Pogány volt alispánt fegyelmi uton mozdították el és azóta üres volt az alispáni szék. Négyen pályáztak az alispáni hivatalra és pedig Ajthay Aladár hátszegi ügyvéd, Csulay Lajos megyei főjegyző, Lázár Farkas körösbányai főbíró és dr Vlád Aurél, a volt román nemzetiségi képviselő.

A választás előtt Ajthay visszalépett. A választást az ellenzék interpellációkkal akarta megzavarni, de időközben az interpellálók elállottak a felszólalástól.

A választás így aztán rendben folyt le. Mara főispán hirdette ki az eredményt, amely szerint Csulayval és Lázárral szemben dr Vlád Aurélt választották meg 49 szótöbbséggel Hunyadmegye alispánjának. A nagy Hunyady vármegyéjének alispánja — Vlád Aurél.

Nemzetiségek együttes akciója. A bécsi Vaterland tegnap reggeli számában a magyar országgyűlés nemzetiségeinek igen érdekes közös akciójáról ad hírt. A közlemény szerint a nemzetiségek vezetői közt tárgyalások folynak arra vonatkozólag, hogy együttes küldöttségben menjenek gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökhöz és nyomtatékosan kérjék tőle az 1868. évi nemzetiségi törvény teljes végrehajtását.

A Páris-patak rendezése.

Árlejtés a munkálatokra.

Lassan-lassan közeledünk ahhoz az időhöz, amikor Nagyvárad igazán modern város lesz.

Az utcákat most csatornázzák; a Pece patak már be van boltozva s részben kívül van vezetve a város belterületén. Itt van még a Páris-patak, amely egy egész városrész közegészségét állandóan fenyegeti. Csak rövid idő kérdése, hogy ez a kolerafészék is elkerüljön. A terv szerint Kálvária-utcától boltozott csatornában levezetik a nagy hid mellett a Körözsbe s így Olaszinak egy nagy része megszabadul tőle.

A terveket a miniszter jóváhagyta s tegnap már megtartották a munkálatokra az árlejtést a városházán.

Az érdeklődés nagy volt a vállalkozók részéről s nemcsak helybeli és budapesti, hanem az ország más vidékéről vállalkozók is nyújtottak be ajánlatot. Különös jelenség, hogy a 270.000 koronára felvett költségvetéstől nagyon eltértek s a legdrágább és a legolcsóbb ajánlat között 100.000 korona a különbség. A legolcsóbb ajánlatot, 231.262 koronával egy losonci vállalkozó adta be. Ennél mintegy 7000 koronával drágább *Rosenberg* Izsó nagyváradai vállalkozó.

Az ajánlatok, amelyek számítások eszközése végett a város főmérnökének adattak ki, a következők:

1. Gerster Megyeri és Szunyogh (Budapest) 319.906 K 23 fill.
2. Incze Lajos és Tsa 264.067 K 10 fill.
3. Valla József (Budapest) 270.318 K 35 fill. (saját terve szerint 244.921 K 19 fill.)
4. Rendes Vilmos 336.282 K 95 fill.
5. Sebestyén Mór (Losonc) 231.262 K.
6. Kissebesi gránitkő r. t. és Kiss J. Jenő 298.258 K.
7. Rosenberg Izsó 239.491 K 16 fill.
8. Reisinger és Fodor 277.961 K.
9. Fried és Adorján (Bpest) 279.739 K 45 fill.
10. Deutsch Ferenc (Kolozsvár) 312.624 K 04 fill.
11. Rella N. és unokaöccse (Budapest) 258.393 K.
12. Glasner Ernő mérnök (Bpest) 272.121 K 47 fill.
13. Vogl és Kolos (Bpest) 243.642 K 13 fill.
14. Melocco Péter-féle r. t. (Budapest) 320.383 K 13 fill.
15. Melocco Péter 346.187 K 70 fill.

Közös miniszteri tanácskozás. Bécsből jelentik, hogy a Neues Wiener Tagblatt értesülése szerint augusztus 19-ike táján közös miniszteri tanácskozás lesz, a melyen a delegációk elé terjesztendő javaslatokat fogják megbeszélni.

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

Kompromisszum hírek.

Elfáradt a kormány. — Alku az ellenzékkel. — Lesz vakáció.

Már a tegnapi lapok megírták, hogy a kormány részéről bizonyos kompromisszum tervek merültek fel a vakációt illetően. Ezek a tervek és lanszirozott hírek ma délelőtt a Ház folyosóján pozitív formában újra kísértettek. Egész komoly formában említették és közvetítették a kormánypart részéről azt a javaslatot, hogy amennyiben e hó 13-án megkezdhetik a véderőjavaslatok tárgyalását, addig a kormány hajlandó lenne tiz napi vakációt adni a Háznak.

A munkapárt fáradt és éppen a munkapártnak van a legnagyobb szüksége pihenésre. A mezői- és aratási munkák sürgőssége elérte tetőpontját, a munkapárt igen sok tagja haza szeretne menni ezekhez a gazdasági munkálatokhoz.

Khuen miniszterelnök a munkapárt emberei előtt azt mondta, ha a Ház ma, vagy holnap befejezi az appropriációs javaslatokat, neki ez egészen mindegy, hogy 13-áig a Háznak tiznapos vakációja legyen. Az fontos, hogy tizenharmadikán a Ház már tárgyalja a véderőjavaslatokat.

Ezzel a kompromisszum-tervvel jöttek aztán át az ellenzékhez. Justh ellenzi a vakációt

Ennek a tervnek eredménye az, hogy Solymossy Ödön képviselő már ma benyújtotta a véderőjavaslatokról szóló bizottsági jelentést.

Az ellenzék tanácskozásán Kabós Ferenc tette az ajánlatot, ha az appropriációs tárgyalást ma befejezik, a Háznak 12-ikéig szünete lehet. Az ellenzék ezt elvben nem ellenzi, de 17-ikéig akar szünetet.

Ami a nagy kompromisszumot illeti, azt ugyanis, hogy az ellenzék nem obstruál, ha Khuen megígéri, hogy a véderőjavaslatok után a zonnal és rögtön a választójogi reformot veszi elő, erre Khuen kijelentette, hogy azokon a nyilatkozatokon felül, amiket eddig tett, újakat nem hajlandó tenni. Ő időhöz nem köti a választójogi javaslatok benyújtását. Sürgősnek tartja, ezt sokszor mondta, de meg nem ígéri, hogy bizonyos dátumra előáll velük.

A háborus bonyodalom

A francia-német konfliktus.

A helyzet, ahelyett, hogy tisztulna, egyre bonyolódik. Franciaországban a tülzök fel vannak tüzelve, s kezd megint a revanche-eszme orgiákat űlni. Kétségtelen, hogy Németország fajt accompli elé akarta állítani ugy Franciaországot, mint Spanyolországot és ezzel együtt az összes hatalmakat. A hangulat a mai napon erősen háborus. A franciák leirhatatlanul ellenséges szemmel nézik a németek marokkói akcióját, mely a francia terjeszkedési politikát egyszerűen semmivé teszi.

A legújabb híreket az alábbi táviratokban foglaljuk össze:

Madrid, július 4.

Az »Imparcial« és a »Korrespondenzia de Espagna« tengeri táviratot közölnek, amely szerint egy ottani kereskedő Mogadorból rádiótelegrammot kapott azzal a közléssel, hogy a németek Agadirban partra szállottak. A »Kor-

responzenzia de Espagna« azt hiszi, hogy az egész hír csak Magadorban forgalomban lévő vélekedéseken alapul.

Dünkirohen, július 4.

Faliéres elnök este 6 óra 44 perckor ideérkezett és az »Edgar Quinet« cirkáló fedélzétére ment.

Oberwalder és Ladstädter
udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben
REICHARD áruháza
ozégnél kaphatók.

115 A

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Hofbauer Pál a Nagyváradi Takarékpénztár vezérigazgatója tegnap hazaérkezett és átvette az intézet vezetését.

* **A király ischli utja** Bécsi jelentés szerint a király ischli útjára vonatkozó tervek az utolsó percben megváltoztak és ő felsége nem ma hagyja el a lainzi Hermes-villát, hanem csak szombaton. Az utazás elhalasztásának oka az, hogy Mária Valéria főhercegnő, a ki ez idő szerint a király ischli palotájában lakik, még mindig annyira beteg, hogy a királynak helyet csinálendő, nem mehet át a rettenbachi vadász kastélyba. A főhercegnő ideges, izgatott és igen nagy lelki depresszió hatása alatt áll. Attól tartanak, hogy ősz atyjának viszontlátása annyira felizgatná, hogy ez káros hatással lehetne amugy is megrongált egészségére. A király utazását semmi egyéb nem késlelteti, mint Mária Valéria sajnálatos betegsége.

* **A közigazgatási bizottság ülése.** Biharmegye közigazgatási bizottsága ma tartja meg július havi ülését. Az ülés délelőtt 9 órakor kezdődik a vármegyeháza kistermében.

* **Novemberben lesz a pápai konzisztórium.** Romából táviratozzák, hogy a pápa novemberre összehívja a konzisztóriumot. Eddig úgy volt, hogy az olasz királyság jubileumára való tekintettel ezidén nem lesz konzisztórium, mert a Vatikán nem akarja, hogy bármiféle ünneppel is résztvegyen Olaszország nagy nemzeti ünnepében. Az egyház belső körülményei azonban sürgőssé teszik a konzisztóriumot, a mely e miatt novemberben összeül. Sok külföldi kardinális vesz részt rajta és programján többek közt tizenkét új bíboros választása is szerepel.

* **Kinevezés.** Nagyváradi város főispánja Böszörményi László dr. nagyváradi lakos ügyvédjelöltet díjtalan közigazgatási gyakornokká kinevezte.

* **A II. oszt. irodatisztek kérelme.** Nagyváradi városánál kétféle irodatisztek vannak: I. és II. osztályúak, akiknek a fizetése között van különbség, de mivel a miniszteri táblázat nem ösmer osztályozást, az államsegélyből kiegészítik a különbséget, úgy hogy tulajdonképen az évi dotációjuk az összes városi irodatiszteknek teljesen egyforma. A II. osztályú irodatisztek kérvényt adtak be mégis a város törvényhatóságához, amelyben kéri-

hogy fizetésüket olyan összegben állapítsák meg, mint az I. osztályú irodatisztek fizetése. Így azután az államsegélyből kevesebbet kapnának. A kérelem tulajdonképeni indoka az, hogy a nyugdíjba is beszámítják a felemelt fizetést. A kérelem teljesítése tehát nem érinti a városi pénztárt s így annál könnyebben teljesíti a törvényhatóság.

* **Iparostanulók felvétele az Inasotthonba.** Az Országos Gyermekvédő Liga nagyváradi Iparostanulók Otthona teljes ellátásra a felszabadulás következtében megüresedett 1 ingyenes (városi árva), 1 fizetéses (40 koronás) és 1 kedvezményes (20 és 10 koronás) helyre, összesen 4 tanulót vesz fel. Levélbeli megkeresésekre az intézet igazgatósága szívesen szolgál részletes felvilágosítással. Jelenkezések elfogadtnak: Sztaroveczky-utca 15. szám alatt. Az Otthon épületében.

* **Mikor üres a község kasszája.** Brátka község előljárósága a sok kintlévő adóhátralék miatt abba a helyzetbe jutott, hogy nem tudott fizetni. A község előljárósága erre a helyett, hogy a kintlévőségek behajtásán munkálkodott volna, egyszerűen felvett 800 korona váltóadósságot azzal az indokolással, hogy ennek a tőkének a kamattartaléka kevesebbet tesz ki, mint a behajtások költsége. A szokatlan természetű határozatot az élesdi főszolgabíró azzal a véleménnyel küldte be, hogy azt a jelen esetben kivételesen hagyják jóvá, a jövőre nézve azonban utasítsák az előljáróságot, hogy ilyen eljárástól tartózkodjék.

* **Az 1912 évi képviselő választók névjegyzéke.** A vármegyei központi választmány tegnap *Keszthelyi Zoltán* főjegyző elnökletével ülést tartott. Az ülésen az 1912 évre összeállított képviselőválasztók névjegyzéke ellen beadott kifogásokat tárgyalták. Az ülésen az előadók javaslatát fogadták el minden kifogásnál.

* **Panasz a sok iskola miatt.** A közrészszáidobágyi görögkeleti hitközség panaszt adott be felettes hatóságához, hogy a járási főszolgabíró egy miniszteri rendelet alapján követeli, hogy a község két községi iskolát állítson fel. A görögkeleti hitközség tegnap az ügyben beadványt intézett a vármegyei közigazgatási bizottsághoz, ahol elmondja, hogy a községben jelenleg a görög keleti hitközség már épített iskolát s az szeptemberre kész is lesz, emellett még hajlandó a hitközség a jelenlegi iskola kibővítését is foganatosítani. Ily körülmények között tehát még két községi iskolára nincs szükség. A hitközség kéri a vármegyét, hogy mentse fel a községet az iskolaépítések alól.

* **A vármegye és a vasárnapi könyvtár.** Az Országos Közművelődési Tanács tegnap meleghangú köszönő iratot intézett a vármegyéhez azért a munkásságért, amit a vasárnapi könyvtár terjesztésében kifejtett. A köszönő nyilatványsakor egyidőjűleg kéri a tanács a vármegyét, hogy a vasárnapi könyvtár kiadványainak a községekben való kiosztását vállalja magára és hatósági uton ossza azokat ki.

* **A Csomagszállító összeomlása.** A Magyar Kiviteli és Csomagszállító Részvénytársaságot különböző balul végződött spekulációi a tönk szélére juttatták. A vállalat összeomlása körülbelül bevégzett tény, csupán arról van szó, vajjon csödbe menjen-e, avagy a felszámolást mondja-e ki?

* **Elhunyt városi becsüs.** Nagyváradi város adóhivatalának egyik öreg érdemes tisztviselője Papp Demeter nyug. községi jegyző, városi becsüs, 67 éves korában elhunyt. Temetése ma, szerdán délután lesz a Kereszt-u. 4. sz. házból.

* **Allami támogatást kérnek, de bőven.** A Hartman Sándor-féle nagyváradi bőrdőng-gyár részvénytársasággá alakult s »Nagyváradi Bőrdőng és Bőrdőnggyár Részvénytársaság« cim alatt megnagyobbították üzemüket. Két emeletes gyárépületet szándékoznak emelni Szacsavay-utcán. Most a városhoz folyamodnak támogatásért, hogy a külföldi behozattal felvehessék a versenyt. Kérnek a várostól községi adómentességet, kövezetvámmentességet, olcsó villamáramot, a vízvezetési díj és a csatorna-adó elengedését. Ez a részvénytársaság úgy gondolkodik, hogy ha kér, legalább legyen értelme.

* **Névváltoztatás.** Steiner Sándor nagyváradi lakos a saját és kiskorú Győző fiának családi nevét Hajdura változtatta.

* **Áthelyezés.** O felsége, a király, *Jakó János* szeghelomi kir. járásbírói albirót, saját kérelmére a Nagyváradi városi királyi járásbíróshoz helyezte át.

* **Leszurt libapásztor.** *Szilágyi Demeter* 14 éves, bottyáni lakos, e hó 1-én délután Bottyán község legelőjén libát őrzött. Ugyanekkor arra hajtotta teheneit *Rencse Mihály* 16-17 éves bottyáni lakos is, aki neki régi haragosa volt. Mihelyt *Rencse Mihály* Szilágyi Demetert észrevette, neki rontott, s egy bicskával mellébe szurt. Sérülése nem súlyos. A büntügyi vizsgálatot megindították.

* **Elveszett György Sándor** iskolaszolga panaszolta, hogy e hó 3-án délelőtt, 11-12 óra között, a biharmegyei közokmányoktól kezdve, a Sztaroveczky-utcán, Nagy-hidon, a Deák Ferenc utca 11. számig terjedő útvonalon több darab Nagyváradi Allatvédő Egyesület által kiállított 2 koronás nyugtát elvesztett.

* **Tisztítsuk a járdákat és folyókat.** Az államépítészeti hivatal tegnap beadványt intézett a vármegyéhez, amelyben arra kéri az alispánt, hogy rendelje el az előljáróságnak, miszerint a községi utcákon lévő szennyvízcsatornákat rendszeresen tisztogassák. E rendeletre a közelgő koleraveszedelem szolgált okul.

x **A püspök-fürdői galamblovászat után.** A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblovás versenyen 9 díj közül 6 *Ladányi József* nagyváradi puskaműves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyváradi Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. lőporáruda, telefon 269.

* **Kiadó lakás a kamara épületében.** A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. *Benkő A.* könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagyváradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

x **Stern a villamos** a javított dr Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti től 7 óráig vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 250 ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindennemű villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron Bémer-tér. T-telefon 556. B

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető úri közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveteim**

megérkeztek. Angol és belföldi szöveteinkben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

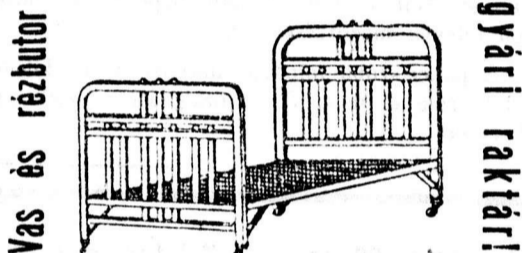
Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER
angol úri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.
Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

* **Vizsgákra előkészít** szerény igényű képezdész, polgári-tákat javító, vagy pótvizsgára előkészít. Cim a kiadóhivatalban.

x Teljesen jó karban levő **Wertheim-kassza** azonnali megvételre kerestetik. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Vas és rézbutor
gyári rakitári

Székrenyő 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarmiss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Trilby.
C-üörtök: Gül baba.
Péntek: Goldstein Számi.
Szombat: Sulamith.
Vasárnap délután: Balkáni hercegnő. Este: A rejtélyes ember (előszőr.)

Trilby. Az utolsó évek nagyszerű és mindig szívesen látott drámája, a »Trilby« kerül ma este felújításra a nyári szinkörben. A társulat új betanulással adja a híres darabot elsőrendű szereposztás mellett. A címszerepet Etsy Emilának kiváló alakítása, az ördögös Svengálit pedig Sik Rezső játssza. A többi szerepek mind elsőrendű kezekben vannak.

Goldstein Számi. Kedves reprimben lesz része pénteken este a szinkör közönségének. Hosszabb pihenő után a »Goldstein Számi«-t elevenítik fel. A munkácsi zsidógyeték derűs története sok telt házat vonzott eddig, bizonyos, hogy most is, a szezonban, az első előadásnál is megtelik a nézőtér a népszerű Goldstein Számi megjelenésénél. A címszerep Leóvey kezében igazi kabinetalakítás, ő az ország egyik leghíresebb Goldstein Számija.

Bemutató a szinkörben. A társulatnak teljes drámai személyzetét nevezetes bemutató foglalkoztatja. Vasárnap este premier lesz az arénában, ekkor mutatják be a nyári szezon egyik legnagyobb slágerét: »A rejtélyes ember című drámát, amelyet szenzációs siker híre előz meg. Ahol eddig szinkörrel a meg-rázó erejű új szinpadai alkotás, mindenütt állandó műsordarabnak bizonyult. Az igazgatóság nagy áldozatkészséggel állítja ki az ujdonságot és a szereplők is ambícióval készülnek a szinkör első bemutatójára.

ZENE.

Csillag Síndorné zongoratanárnő növendékeinek vizsgálata. Csillag Síndorné kiváló zongoratanárnő nagyszámu előkelő közönség jelenlétében tartotta meg növendékeinek vizsgálatát a Fekete Sas kistermében. A gazdag műsor minden egyes pontját pompásan adták elő a növendékek s beigazolták, hogy kitűnő vezetés mellett nyerték a zenei oktatást; Csillag Síndorné zongoratanárnő pedig újból tanúságot tett jeles képességéről s kiváló szaktudásáról. A jelenlevő díszes közönség nem is volt fukar az elismeréssel s a program minden pontjánál felzúgó taps élénken jelezte a közönség tetszését. A növendékek zongorán előadott darabjai mellett különösen tetszett egy kedves leánykának, Csillag Emilának éneke; egy kis műdalt adott elő meglepő szépen. Pompás alt-hangja kitűnően érvényesült s igen szép jövővel biztat, ha gondos továbbképzésben részesül. A közönség egy pompás délután kellemes emlékével távozott a zenevizsgáról.

TANÜGY.

Továbbképző tanfolyam megnyitása. Ertesitem az érdekelteket mester urakat, hogy a teh. iparmúzeum által szervezett női szabók tanfolyama f. hó 3-án megnyit s a mennyiben még 2 férfi és 2 nő hallgató felvehető, jelentkezéseket elfogad az ipariskola igazgatósága. Szűts Izsó, a tanf. vezetője.

Igazságszolgáltatás.

A receptcsalás ügye.

A mai tárgyaláson folytatták a receptcsalás ügyének a tárgyalását és a több mint 1400 recept átvizsgálását be is fejezte a bíróság. Azután még több kérdést intéztek úgy az orvos, mint a gyógyszerészhez, akik kölcsönösen igyekeztek egymást vádolni.

Az orvos előadta, hogy a gyógyszerész a patikában, a község házában, mindenütt kritizálta, lebecsülte az ő rendelvényeit, amiáltal nagy kárt, anyagi, de különösen erkölcsi kárt okozott neki. Ugyszintén azzal is, hogy a recepteket meghamisította és így nem úgy és nem annyit szolgáltatott ki, mint amennyit ő mint orvos előírt.

Vizsont a gyógyszerész kijelentette, hogy hozzá napról napra mentek panasza, hogy olyan gyógyszereket ad, amelyek nem használnak. Erről azonban ő nem tehet, mert azt kell neki előállítani, amit az orvos rendelt. Ennek következtében a betegek inkább bejöttek Váradra, itt vizsgáltatták meg maukat s természetesen itt is készítették el a gyógyszert, amiből neki nagy kára volt.

A kihallgatás után az ügyész az orvos megesketését kéri.

Dr Fráter Pál ügyvéd védő dr Grünbaum

Lipót orvos, mint tanu megesketését a leghatározottabban ellenzi, mert az egész eljárásból az tűnik ki, hogy személyes ellenségeskedés az indító oka a feljelentésnek, amit bizonyít az a körülmény is, hogy az orvos személyesen járt el és mindent elkövetett, hogy terhelő adatokat szerezzen Szűts gyógyszerész ellen, de ellenzi azért is, mert az orvos ellen feljelentés van az ügyészségnél.

Vattay kir. ügyész kéri a megesketést, mert az orvos kötelességét teljesítette, midőn megtette a feljelentést; ami pedig az orvos ellen tett feljelentést illeti, az eljárást annak idején az ügyészség már megszüntette, mert alaptalannak találta, arról pedig, hogy most bünygi eljárás, vizsgálat volna ellene, nincs tudomása.

A bíróság rövid tanácskozás után elrendeli a megesketést.

A megesketés után az elnök a tárgyalás folytatását másnapra halasztotta, amikor is rákerül a sor a tanukihallgatásokra.

Szakkörökben nagy érdeklődéssel várják az ügy befejezését,

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA
butorgyára

Nagyvárad,
Rákóczi-út 14.
szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaplás nélkül is készít **kitűnő** hirtű nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

Holló Lajos mandátuma.

Budapest, július 4.

(Saj. tud.) Holló Lajos kunfélegyháza mandátuma ellen beadott petíciót annak idején visszavonták. Tegnap a Kuria választási tanácsához ismét petíciót nyújtottak be a mandátum megsemmisítése iránt.

Lesz szünet.

Budapest, július 4.

(Saj. tud.) A Justh-párt értekezletének az lett az eredménye, hogy elfogadták a szünet iránti javaslatot. Ennek folyamán az ellenzéki szónokok mind letörölték neveiket a felszólalók közül s így történt az, hogy Batthányi Tivadar után több felszólaló nem volt. A szünet ügye nem talált kedvező fogadtatásra a n unkapárti képviselők között, akik előbb elmentek azt, de később elfogadták s beleegyeztek, hogy a Ház 13-ig szüneteljen. A Justh-párt kijelentette, hogy a szünet iránti mozgalmat az elnökség kezdte.

Merénylet a hercegprimás ellen.

Budapest, jul. 4.

(Saj. tud.) A hercegprimás ellen elkövetett merénylet híréből a cáfolatok dacára is van igaz. A Magy. Tav. iroda jelentése szerint koldus akart bemenni a hercegprimáshoz és a cselédség ebben megakadályozta, miközben a koldus tolakodóvá lett s a cselédek megverték. Ujabb jelentés szerint a primás villájába egy ember betört. A betörő az ablakon levő vasrácsot elfürészelte s a szobába jutott. Éppen akkor ment be a primás is, aki mikor meglátta a betörőt, rá kiáltott: — Ki az!

A betörő erre felemelte kezét és a primásra akart támadni. A primás segítségért kiáltott. A villa személyzete összefutott s a betörőt megkötözve a csendőrségnek adta át. A primás a nagy izgalmak következtében elájult.

Utazás Oroszországban.

Pétervár, július 4.

Brianseban, a pályaudvaron rablók támadtak egy induló vonatra. Egy asszonyt, aki ellenállt nekik, a vonat kereké alá dobták.

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

19

Ő volt az egyedüli lény, aki valaha félelmet gerjesztett bennem, a szeretet, mit kis-koromban iránta tápláltam, az idők folyásával elmúlt, s a félelem maradt csupán meg, ami ekként megváltozva látva őt viszont, nagyon erőt vett rajtam,

— Nem volt hatalom, amely többé a közelébe hozott volna, már messziről futottam előle, nem akartam többé látni. Ismét elmúlt néhány esztendő! Tizenharmadik évemet értem el, amidőn viszontláttam Maglódy Andrást. Már ekkor meglétt férfiként jött elém. En sem voltam már az ostoba félénk gyermek, félelmem nagyot csökkent, s köszönését bátran és illedelmesen viszonztam, de ennél többet nem is társalogtunk egymással.

Azonban napról-napra jobban megerősödött bennem a hit, hogy Maglódy András nekem legnagyobb ellenségem. Ugyanis minden fejlettségem dacára észrevettem, hogy Maglódy fölig szerelmes unokanővérembe. S miután Alice és én gyűlöltük egymást, Maglódyba szintén ellenségemet láttam. Hogy Alice

miért gyűlölt engem, azt sem tudom, ő gazdag és szép volt, én pedig szegény és rút s még sem szenvedhettem!

De gyűlöletemnek kétszeres oka volt. Először viszonztam az ő érzelmeit, másodsor bosszantott, hogy az illetőt ki engem egykoron olyannyira féken tartott s megfélemlített, előtte a földig megalázza, s szerelmeért esetekelve találtam. Hogy miért bosszantott ez engem a vad rakoncátlan gyermekleányt, azt még ma sem tudom?

Egy napon — s ez a nap örökké emlékeztet lesz előttem sohajtá a szép leány fájdalmasan — a francia kisasszonnyal sétálni indultunk. Semmi kedvem nem volt vele társalogni s némán haladtam mellette, de miután folyton unszolt, hogy beszélj-ssünk kissé franciául, meguntam őt, elfutottam tőle s egy nagy diófára felkuszva elrejtöztem előle.

— Egy darabig ültem ott, nagy nyugalommal, törtem s tisztítottam új diót apám részére, kinek ez kedvenc gyümölcse volt. Mindegyik cikkekét gondosan meghámoztam s nem egészen tiszta zsebkendőmbe göngyöltem bele. Nagyon el lehettem merülve a munkámba, mert a diófához közeledőket András és Alice voltak azok, csak akkor vettem észre amidőn már közvetlen előttem állottak. Leheteetlen volt észrevétel nélkül eltávoznom, így tehát meghuztam magam remélve, hogy nem sokáig maradnak, s nem is fognak ott észre vehetői. Nagy ijedelmemre, Alice meglátott engem, azonban én nagy naivan azt gondoltam, hogy restelli ottlétemet, s eltitkolja azt udvarlója előtt, mivel szótlanul a padra ült s Maglódy mellette foglalt helyett.

Tévedésemből azonban mielőbb kiábrándultam, mert csakhamar észrevettem, hogy Alice baragudva reám ottlétemért, olyan dolgokat pendit meg, amik egyenesen bosszantásomra vannak kieszelve. Addig beszélt unokafivérédek, miglen azt a rólam való őszinte véleményének a kinyilatkozására kényszeríté. A véleményem olyan volt, hogy dacára fiatal koromnak s fejlettségemnek, vérig sértett a lealázott szegény és megaláztatás keserves könnyű gyűltek szemembe, magamon kívül voltam igazgatottságomban s ekkor nem tudok tisztán emlékezni, testi avagy lelki egyensúlyom, vesztém-e el, de egy pillanat múlva a magas diófáról lezuhantam...

— Hogy mi történt velem azután nem tudom miután az eszméletemet elveszítettem. A többi betegségem, felgyógyulásom stb. ismereteselek előttem... Ugy-e így most már meg vannak magyarázva unokafivérédek iránt táplált érzelmeim; s tudd meg most már azt is Erzsikém, hogy e párbeszédnek köszönhetem ismereteimet, csekély műveltségemet s mindazt mit szorgalom által elnyerhetünk. Egyedüli vágyam volt, Alicét szépségben, tehetség s tudományban tuftszárnyalni, s azután viszontlátni Maglódy Andrást...

— Midőn azonban nagy leány lettem, s tetteim, megfontolni, bírálni képes voltam, kinevettem azért önmagam, Alicének s Maglódy-nak szivemből megbocsátottam, s a mai napig sem jutott eszembe unokanővérem s önmagam között párhuzamot vonni!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Gabona üzlet.****Borgida Béla és Társa jelentése**

Budapesten

A gabonatözsdeknél tegnap változatlan volt az irányzat. Kézárú tartott.

Határidők zarálatata:

Aprilisi buza (1912)	— — —	12-13
Októberi buza	— — —	11-78
Októberi rozs	— — —	9-23
Októberi zab	— — —	8-08
Májusi tengeri (1912)	— — —	6-71
Juliusi tengeri	— — —	7-13
Augusztusi tengeri	— — —	7-28
Augusztusi repce	— — —	13-90

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	843-50
Oszták hitelrészvény	— —	661.—
Jelzálogbank	— —	489.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	596.—
Salgótarjáni kőszén	— —	659.—
Oszták államvasut részvény	— —	745.—
Közuti vasut	— —	766-50
Rimamurányi vasmű	— —	682.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA**A N.-várad Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság**

Rimanóczy utca 7 szám.

A nyári idény beálltával az utazó és nyaraló közönség figyelmébe ajánlja a legújabb szerkezetű nagy kényelemmel felszerelt:

magánletét-pénztárát

(safe deposits)

mindennemű értéktárgyak megőrzésére.

Ezen páncélszekrényekben a közönség a kezelhető legbiztosabban és saját zára alatt önmaga kezeli értékeit. Okmányok, értékpapírok és mindennemű értékek megőrzésére szolgál.

A páncélszoba minden hétköznapon délelőtt 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig áll a felek rendelkezésére.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallok.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

192

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/_o-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

160

MEGNYILT a PÜSPÖKFÜRDŐ!

Magyar-Pécskai Dankó Boldizsár Kálmán kitűnő zenekara közreműködésével május hó 1-én a nagyközönség számára.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyulást idéz elő. Vonatközlekedés naponta ötször, a nagyvárad állomásról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. — A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben ujonnan berendezett nagyszabású uszoda. — Fürdővonatok a mai naptól kezdve közlekednek. Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János, fürdőbérő.

A Z I G A Z,

hogyan sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye. Szállodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. — Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenféle izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	98 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 francia szájviz	25 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánczatu borotva készlet	1 > 50 >
1 száj szagtalanító	50 >	1 Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajuskefe	20 >
8 Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	88 >	1 valódi serte rubakefe	45 >
1 Stomatol	20 >	1 amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	35 >	1 Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 üveg Bay Rum	35 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 Jera violette brillantín	30 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 cipőfényesítő flanel	20 >
1 francia brillantín	15, 22, 35 >	1 Kiehlhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 Jurigatem Zománc	30 >
1 folyékony brillantín	50 >	1 Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 valódi dió olaj	15 >	1 Windsor szappan	38 >	Egynegyed Ko Brunz watta	35 >
1 kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >	1 Beloderma kézfinomító	20 >		
		1 vegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebőnek ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10—	1250	1450	17—

Vajkőpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	360	480	560

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

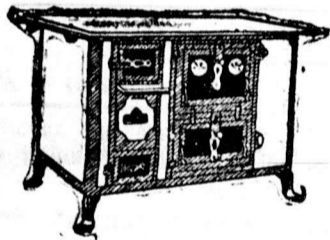
Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos lömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben.

villany felvételei speciálítása
utólérhetetlen.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola,

amelynek érettségi bizonyítványa egy évi önkéntes katonai szolgálatra jogosít s amelynek eddig 848 végzett növendéke elsőrendű kereskedői-, gyári- és pénzügyi cégeknek, postai-, táviró- és pénzügyi-, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást. 1911 szeptember hó 1-én nyitja meg 24-ik évfolyamát.

Iskolánkat az 1910—1911-iki tanévben 283 tanuló látogatta, köztük 64 biharvármegyei és 102 más törvényhatóságbeli, akik részint az államilag engedélyezett és ami felügyeletünk alatt álló DÉNES PAL féle internátusban, részint iskolánk igazgatója Dr. Kovács S. János ur által ajánlott ur családokban nyertek teljes ellátást s az internátusban szakoktatást.

Az 1911—1912-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások f. évi június 29-ik napjától kezdve f. évi július 5-ik napjáig bezárólag a következő sorrendben történnek. F. évi június 29-én és 30-án, július 1-én és 2-án a középső és felső osztályokba csak azok a tanulók vétetnek fel, akik a mi iskolánkban az alsó, illetve a középső osztályokat jó sikerrel végezték.

Ugyanazon napokon az alsó osztályba csak nagyváradi és biharvármegyei illetőségű tanulók iratkozhatnak be. — Folyó évi július 3-án, 4-én és 5-én valamennyi osztályba idegen tanulók csak akkor vétetnek fel, ha az iskolánkban végzett tanulók, illetve a helybeli és biharvármegyei illetőségűek által a szabályszerű létszám betöltve nem lenne. Előjegyzések nem fogadtnak el és az alsó osztályba oly tanulók, akik a középiskolák IV-ik osztályában javító vizsgálatra utasítottak, iskolánkba egyáltalán nem vétetnek fel.

Az alsó osztály második párhuzamosítását csak azon esetre ígérhetjük meg, ha az alsó A) és B) osztály betelte után f. évi július 5-éig az alsó C) osztályra legalább 30 tanuló fog jelentkezni. Minden egyéb tudnivalóról Tájékoztató-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelező-lapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató ur (lakik iskolaépület Deák Ferencz-u. 3.) azonnal megküld. Nagy-Váradi, 1911. június hóban.

Reismann Mór,
a fentartó testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

890